

Zpráva z porad vedoucích zařízení školního stravování v kraji Vysočina, které proběhly ve dnech 23. – 27. 03. 2009 po jednotlivých okresech (Jihlava, Třebíč, Pelhřimov, Žďár nad Sázavou a Havlíčkův Brod) ve spolupráci s pověřenými OB III

Přítomni: dle prezenční listiny.

Program:

1. Novela školského zákona.
2. Rozvojový program „Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků“, „Náhradní školní stravování“.
3. Rozpočet přímých nákladů, krajské normativy.
4. Vzdělávání pracovníků školního stravování.
5. Program konference o školním stravování v Pardubicích.
6. Soutěž o nejlepší jídelnu, regionální potraviny.
7. Informace z porady pracovníků krajských úřadů pro školní stravování na MŠMT ČR.
8. Cenová kalkulace stravovacích služeb.
9. Různé – změny v legislativě - obecný rámeček, informace o potravinách, hygienické požadavky.

ad 1) Zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů účinný od 5. března 2009 č. 49/2009 Sb. některé změny:

(zpracoval Mgr. Vít Krčál, právník OŠMS KrÚ kraje Vysočina)

- cyklus zpracovávání a vyhodnocování dlouhodobých záměrů se prodlužuje na 4 roky,
- zavádí se kategorie žáků se středně těžkým mentálním postižením,
- do zákona se zavádí vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální,
- zrušení limitu pro povolení výjimky z nejnižšího počtu dětí, žáků a studentů zřizovatelem,
- přímé předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školních matrik ministerstvu, případně jím zřízené organizaci; krajskému úřadu a obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností jen statistické informace,
- spolupráce škol a školských zařízení formou smluv o partnerství,
- možnost přijetí k plnění povinné školní docházky dětí pětiletých,
- zavádí se termín pro žádost o odklad povinné školní docházky a vypuštění nutnosti doložit jak doporučující posouzení školského poradenského zařízení, tak odborného lékaře; nově postačí jen jedno,
- zavádí se evropské školy,
- vypuštění nutného vyjádření odborného lékaře z podkladů pro rozhodnutí o převedení žáka do vzdělávacího programu základního vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením nebo do vzdělávacího programu základní školy speciální,
- nová úprava přezkoumávání výsledků hodnocení žáka na konci prvního nebo druhého pololetí,
- úprava některých pravidel přijímacího řízení do středních škol,
- vznik státní příspěvkové organizace Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání,
- úprava podmínek pro organizaci nástavbového studia,
- zrušení stanoveného termínu pro odesílání rozhodnutí o přijetí k vyšší odbornému vzdělávání,
- úprava konce vzdělávání studenta vyšší odborné školy, pokud nevykonal úspěšně absolutorium,
- změna ustanovení o uznávání zahraničního vzdělání krajským úřadem,
- ponechání bezplatného vzdělávání v posledním ročníku mateřské školy a zavedení bezplatného vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální, jsou-li zřizovány státem, krajem obcí nebo svazkem obcí,

- vynětí církevních mateřských škol a školských zařízení z rozhodování krajského úřadu ve věcech vedení rejstříku škol a školských zařízení,
- zrušení souhrnného postupování žádostí o zápis školy nebo školského zařízení na MŠMT; nově průběžné postupování,
- vynětí církevních škol z ustanovení § 149 (řízení o změnách ve školském rejstříku) z rozhodování krajského úřadu a jejich přechod k rozhodování ministerstva,
- možnost použít finanční prostředky státu na zajištění vzdělávání dětí, žáků a studentů u jiné fyzické nebo právnické osoby,
- úprava okruhu situací, kdy ředitel školy rozhoduje o právech a povinnostech v oblasti státní správy,
- úprava předčasných a doplňovacích voleb školských rad a zákonné podmínky skončení funkce člena školské rady,
- výslovné doplnění možnosti obce zrušit základní školu,
- ze správního řízení bylo vyloučeno rozhodování *
  - o přijetí k předškolnímu vzdělávání, ukončení předškolního vzdělávání, zařazení dítěte do přípravného stupně základní školy speciální, zařazení dítěte do přípravné třídy základní školy,
  - přijetí k základnímu vzdělávání, přestup žáka, převedení žáka do jiného vzdělávacího programu, zamítnutí žádosti o povolení pokračování v základním vzdělávání,
  - přijetí ke vzdělávání ve střední škole a vyšší odborné škole a v konzervatoři,
  - zamítnutí žádosti o přestup, změnu oboru vzdělání, přerušení vzdělávání a opakování ročníku,
- možnost smluv o partnerství obcí a právnických osob vykonávajících činnost školy nebo školského zařízení,
- poskytování údajů z informačního systému evidence obyvatel údajů o obyvatelích krajskému úřadu, případně ředitelům škol a školských zařízení,
- vyřešení nejasností kolem přezkoumávání průběhu a výsledku maturitní zkoušky postupem podle § 82.

* Na webových stránkách kraje uveřejněno Stanovisko OŠMS k postupu při rozhodování ředitele podle § 165 odst. 2 písm. b), e), f) a g) školského zákona po dni 5. 3. 2009.

ad 2) Rozpis rozpočtu RgŠ pro rok 2009 – vyhlášení rozvojového programu na rok 2009 „Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků“ č. j. 230/2009-26

- MŠMT ČR v souladu s § 171 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. vyhlásilo pro rok 2009 rozvojový program ve vzdělávání za účelem posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků,
- finanční prostředky jsou účelově určeny pouze nepedagogickým pracovníkům škol a školských zařízení všech zřizovatelů, roční výše finančních prostředků (NIV) na 1 nepedagogického pracovníka je 4 817,- Kč,
- finanční prostředky obdrží právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení na evidenční přepočtený počet nepedagogických pracovníků hlavní činnosti na plně zaměstnané k 30. 9. 2008 za všechny zřizovatele (výkaz P1-04, odd. IV., za 1.-3. čtvrtletí roku 2008,
- krajský úřad s vědomím zastupitelstva kraje přidělí prostředky právnickým osobám na zvýšení výdajů na platy a související zákonné odvody, Usnesení Rady kraje č.0313/08/2009 RK,
- vypořádání přidělených prostředků programu bude provedeno pod přiděleným účelovým znakem 33 016 současně s vypořádáním celkově přidělených prostředků roku 2009.

Dotiční program na zajištění náhradního školního stravování č. j. 183/2009-25

- pro rok 2009 vyhlásilo MŠMT ČR dotiční program pro školy a školská zařízení, které pro své děti, žáky a studenty zajišťují náhradní stravování,
- cílem programu je poskytování finančních prostředků na zjištění náhradního stravování,
- žádosti se podávají přímo na MŠMT ČR nejpozději do 15. 9. 2009,
- bližší podmínky poskytnutí dotace jsou přímo na stránkách ministerstva školství, mládeže a sportu www.msmt.cz,
- krajský úřad pro školy zřizované obcí, církví, soukromníkem zpracovává stanovisko v přenesené působnosti, pro školy zřizované krajem zpracovává vyjádření, stanovisko a prohlášení v samostatné působnosti
- dle ústního sdělení přímo na MŠMT ČR dne 18. 2. 2009 (ing. P. Špirhanzl) je vyhlášený program na náhradní stravování v této podobě v letošním roce naposled.

ad 3) Metodika rozpisu rozpočtu přímých výdajů na vzdělávání na rok 2009

Změny v roce 2009, které ovlivňují rozpis rozpočtu:

- objem prostředků kapitoly Školství ve schváleném státním rozpočtu pro rok 2009,
- pokračování kurikulární reformy vzdělávání vyplývající ze školského zákona,
- změna výkonů rozhodných pro stanovení rozpočtu přímých výdajů na vzdělávání prostřednictvím republikových normativů ve školním roce 2008/09:
- Věkové kategorie:
  - 3 – 5 let: + 706 dětí
  - 6 – 14 let: -1 924 žáků
  - 15 – 18 let + 384 žáků včetně žáků 1. ročníků denního nástavbového studia
  - 19 – 21 let: - 41 studentů
- 3 – 18 let v krajských zařízeních pro výkon ústavní výchovy (dětské domovy): 0,
- ačkoli se v souvislosti s republikovými normativy používá výraz věková kategorie, nejde o věkové kategorie v pravém slova smyslu, neboť určujícím znakem pro zařazení do jednotlivých kategorií není věk dítěte, žáka či studenta, ale skutečnost, že dítě, žák či student se vzdělává v příslušném stupni vzdělávání,
- **změna zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení** a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti - snížení sazby pojistného na nemocenské pojištění hrazené zaměstnavatelem o 1%. Celková částka tzv. zákonných odvodů hrazených zaměstnavatelem včetně FKSP se pro rok 2009 snižuje z 37 % na 36 %,
- **zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění** - povinnost zaměstnavatele vyplácet zaměstnancům po dobu prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy (tato náhrada se vyplácí z ostatních neinvestičních výdajů - ONIV, nikoliv ze mzdových prostředků).
- Výše normativu obsahuje nejen výdaje na výuku, ale i další aktivity, které je třeba v rámci kraje zajistit – zájmové a další vzdělávání, stravování, ubytování, poradenské služby, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, nástavbové studium, studium při zaměstnání atd.
- Krajský úřad stanovil krajskou soustavu normativů (zveřejněno na webových stránkách kraje Vysočina: www.kr-vysocina.cz).

Pojistné a příděly do fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP)

- S účinností od 1. ledna 2009 se podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění, snižuje sazba **pojistného na nemocenské pojištění hrazeného zaměstnavatelem z 3,3% na 2,3% z vyměřovacího základu**. Celková částka tzv. zákonných odvodů hrazených zaměstnavatelem (pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, příděly do fondu kulturních a sociálních potřeb) se pro rok 2009 tedy **snižuje z 37% na 36%**.
- Ukazatel pojistného a přídělu FKSP bude stanoven jako orientační. V případě, že nebude celá částka spotřebována na příslušné odvody, lze tyto prostředky použít na úhradu ONIV, zejména jako další případný zdroj náhrady mzdy placené zaměstnavatelem za prvních 14 dní dočasné pracovní neschopnosti.

Rozpočet ostatních neinvestičních výdajů (ONIV)

- v souvislosti s novým zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění, **vzniká zaměstnavateli povinnost vyplácet zaměstnancům náhradu mzdy za prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti**. K naplnění této povinnosti byly normativy ONIV zvýšeny o 0,44% z částky mzdového normativu,
- Celkové normativy ONIV se v roce 2009 tedy skládají ze dvou částek:
  1. ONIV-přímé, které obsahují zejména další výdaje vyplývající z pracovně právních vztahů, výdaje na nákup vzdělávacích služeb pro žáky (například zajištění praktického vyučování žáků, zajištění výuky plavání), výdaje na učebnice, učební pomůcky a školní potřeby a další přímé výdaje,
  2. ONIV-náhrady.
- V souladu s § 9 zákona 589/1992 Sb. se bude v roce 2009 zaměstnavatelům refundovat formou odpočtu od odváděného pojistného polovina z náhrady mzdy, kterou zaměstnancům vyplatili za prvních 14 dnů trvání pracovní neschopnosti = další zdroj krytí vyplacených náhrad mzdy za prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti.
- Celkový objem ONIV bude stanoven na základě normativního výpočtu. Rozdělení ONIV na ONIV-přímé a ONIV-náhrady je orientační. V případě nevyčerpání ONIV-náhrady lze použít zbývající prostředky na úhradu ONIV-přímých. Stejně tak v opačném případě je třeba použít ONIV-přímé na částečné dofinancování náhrad mezd za prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti.
- Nelze vyloučit, že v případě jednotlivých organizací může dojít k zásadním disproporcím mezi možnými zdroji krytí (viz výše) a reálnou potřebou prostředků na výplatu náhrady mzdy za dočasnou pracovní neschopnost. Tyto mimořádné případy mohou organizace projednat s krajským úřadem prostřednictvím pověřené OB III.

Krajské normativy

- Krajské normativy přímých neinvestičních výdajů na rok 2009 upraveny **Metodikou rozpisu rozpočtu přímých výdajů na rok 2009 v příloze 1, tabulka 14 v základních ukazatelích rozhodných pro stanovení krajských normativů u 1 stravovaného**, který se zároveň vzdělává v MŠ, který se zároveň vzdělává v ZŠ, který se nevzdělává v MŠ ani v ZŠ, pro něhož je v rámci školního stravování v jednotlivých typech zařízení školního stravování poskytován alespoň oběd a večeře a to změkčením normativu řádově v jednotkách, desetínách a setínách výkonu z důvodu optimálnějšího zabezpečení stravovacího provozu v zařízeních internátního typu, kde je pravidelně podávána večeře, popřípadě druhá večeře a k tomu upraveny odpovídající mzdové prostředky.

- Samostatné školní jídelně (4 obecní v kraji) z titulu zabezpečení právního subjektu přiznána v letošním roce navíc částka ve výši 120,-Kč na zapsaného strávnicka a rok.

ad 4) Vzdělávání pracovníků školního stravování

- pravidelné proškolení pracovníků školních jídelen v souladu se zavedením systému kritických bodů ve výrobě a správné výrobní praxe v pravidelných intervalech dle potřeb organizace – povinnost zaměstnavatele,
  - doporučení pro vedoucí pracovníky - vedoucí pracovníci zajistí dostatečné a průběžné školení všech pracovníků, kteří manipulují s potravinami, v otázkách hygienické manipulace s potravinami a osobní hygieny, aby všichni pracovníci zařízení porozuměli tomu, jaká bezpečnostní opatření jsou nezbytná pro prevenci kontaminace potravin a pokrmů (hygienické školení, lékařské vyšetření, infekční choroby, úrazy, umývání rukou, osobní čistota, osobní chování, zdravotní průkaz),
  - vstupní poučení pracovníka pracujícího v potravinářství nepřísluší již lékaři, jak tomu bylo dříve, ale za provedení vstupního poučení nového pracovníka o jeho nejzákladnějších povinnostech k ochraně veřejného zdraví zodpovídá vedoucí provozovny (podrobněji viz níže, např. § 50 vyhl. č. 137/2004 Sb., v platném znění),
  - průběžné vzdělávání pracovníků v oboru a činnostech, které pro zaměstnavatele pracovníci vykonávají, vede ke zkvalitnění práce a k dodržování standardů,
-
- připraven kurs pro vedoucí zařízení školního stravování od příštího školního roku ve spolupráci se SŠOS Jihlava, s návrhem obsahu kursu školy seznámeny e-mailovou poštou.

ad 5) Program Konference školního stravování v Pardubicích (19. - 21. 5. 2009)

(vybraná témata)

Příprava novely vyhlášky o školním stravování, informace o pracovní skupině MŠMT ČR ke školnímu stravování.

Výzva k podpoře a propagaci školního stravování.

ČŠI a školní stravování, informace o materiálu Projekt Zdraví.

Spotřební koš jako pomůcka pro školní jídelnu k zajištění správné výživy.

Jídelní lístky – základ přípravy pokrmů.

Pohotové potraviny, polotovary.

Aktuality z legislativy – zákoník práce, nemocenská, účetnictví.

Doporučené výživové dávky a problémy jejich schválení a zavedení do praxe.

Výživové pyramidy.

Medializace školního stravování v tisku.

Pravidla právní subjektivity.

Referát o studiu školského managementu na FF UK.

Celoživotní vzdělávání pracovníků školních jídelen.

ad 6) Soutěž o nejlepší školní jídelnu – průzkum zájmu

- připraveny propozice pro krajskou soutěž o nejlepší školní jídelnu,
- soutěž by měla propagovat školní stravování, regionální potraviny,
- motivovat a aktivizovat pracovníky školních jídelen, zájem veřejnosti,
- správná, vyvážená a pestrá skladba jídel ve školních jídelnách podporuje rozumné a vhodné stravovací návyky u dětí a mládeže,
- **kdo z kuchařských kolektivů projeví o soutěž zájem, předběžně informovat OŠMS KrÚ do 15. 04. 2009 (e-mail, písemně poštou).**

ad 7) Informace z pracovního setkání pracovníků KrÚ na MŠMT ČR

Dne 18. 2. 2009 proběhlo na MŠMT ČR setkání pracovníků zabývajících se školním stravováním. Ministerstvo školství reprezentoval poradce ministra Ing. David Bartůšek, Ing. Petr Špirhanzl, vedoucí odboru 25 MŠMT, Ing. Neklapilová, MŠMT, činnost výchova ke zdraví, ČŠI Ing. Alena Fürstová, SPV zastupovali MUDr. Petr Tláskal, CSc., předseda společnosti, Ing. Eva Šulcová, Bc. Alena Strosserová, Českou vegetariánskou společnost, Ing. Škvařil, dále byly přítomny firmy Aspos, Bonno, Asociace kuchařů a cukrářů a zástupci jednotlivých krajů a hygienické stanice.

Podněty pro meziresortní komisi pro rozvoj školního stravování

- výživa, výživová doporučení, spotřební koš – připravované doporučené výživové dávky DACH
- propagace školního stravování, soutěž školních jídelen
- komunikace mezi ŠJ, krajskými úřady, MŠMT
- finanční ohodnocení práce ve školních jídelnách
- projekt Ovoce do škol
- ICT ve školní jídelně
- propagace školního stravování – návrh letáku

ad 8) Cenová kalkulace nákladů stravovacích služeb

- Každoročně se zpracovávají na základě uzavřených ročních dokladů organizace podklady pro výpočet cenové kalkulace za stravovací služby.
- Cena jedné porce se skládá z provozních nákladů na výrobu jídla (věcné a osobní náklady) a z finančních nákladů na potraviny.
- U stravovací služby, která není součástí školního stravování, provozované právnickou osobou vykonávající činnost školní jídelny, může být do ceny zakalkulován zisk, daň z přidané hodnoty (platí i u závodního stravování).
- Vzhledem k tomu, že s účinností od 1. ledna 2009 se podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 589/1992Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění, snižuje sazba pojistného na nemocenské pojištění hrazeného zaměstnavatelem z 3,3% na 2,3% z vyměřovacího základu a snižuje se pro rok 2009 celková částka tzv. zákonných odvodů hrazených zaměstnavatelem (pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, přídělky do fondu kulturních a sociálních potřeb) z 37% na 36%, je žádoucí toto snížení promítnout do kalkulace nákladů na jídlo ve stravovacích službách.
- Základem pro stanovení ceny každého produktu, tedy i jídel, jsou tzv. úplné vlastní náklady, tj. vše co bylo vynaloženo. V nákladech by měla, tak jako mzda, být zahrnuta i náhrada mezd v době pracovní neschopnosti pracovníků školní jídelny a to v letošním roce ve výši 50 %, protože ČSSZ 50 % zákonné náhrady (to jsou ty dvě redukce pro výpočet) refunduje (sdělila ing. Fürstová z ČSI). Tyto položky budou ovšem známy až po skutečném čerpání a předpokládáme, že se objeví v cenové kalkulaci v dalším účetním období,
- stanovisko MŠMT, že v případě školských výkonů se toto hradí z ONIVu, a ty byly v rozpočtu Rg. školství zohledněny, zveřejněno na stránkách ministerstva (sdělila ing. Fürstová z ČSI).

ad 9) Různé

- MZd ČR podle § 80 odst. 7 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví stanoví jako **nebezpečný výrobek: Smaltovaný hrnek, EAN 859214800117**, výrobce, země původu SC.VES SA., Str. Mihai Viteazu Nr. 102, 545400 Sighisoara, Mures, Rumunsko, distributor TERCIUS Bohemia s.r., Peklov 474, 273 45 Hřebeč,

IČ 25744267. Jedná se o smaltovaný hrnek s jedním uchem, průměr 8 cm, vnější povrch červené barvy, vnitřní povrch bílé barvy, horní okraj černý. Na etiketě je kromě EAN kódu uveden symbol předmětu určeného pro styk s potravinami a pokrmy. Z okraje hrnku se uvolňuje kadmium v množství 0,776 mg na hrnek. Riziko pro spotřebitele spočívá v tom, že při pití z takového hrnku může docházet ke kontaminaci rtů a nápoje toxickým kadmium a následně k jeho průniku do organismu. (Informace hlavního hygienika MZd ČR č.j. 7244/2009/OVZ ze dne 19. 2. 2009.)

- **kojenecká výživa BIO Hamánek s brokolicí** 125g s šarží výroby L21008N a datumem min. trvanlivosti 210410, která nevyhovuje legislativním normám z důvodu zvýšeného obsahu dusičnanu,
- **stažení tyčinek z trhu:** polské slané tyčinky značky EMARKO ve 100g balení s datem spotřeby 17. a 18. 5. 2009, distribuci provádí fi Vitana, výrobek obsahuje melamin,
- SZPI schválila **potraviny nového typu** přesně podle postupu ES. Pokud se setkáte s tímto názvem na potravinách nebo výrobcích, jedná se o potraviny z exotických rostlin nebo živočichů, které se u nás dříve nekonzumovaly, nebo se jedná o suroviny, které byly vyrobeny netradičním výrobním postupem (houby, řasy, ovoce, hmyz, potraviny vyrobené nanotechnologií), jedná se o dužinu plodů baobabu, rafinovaný olej ze semen hadince jitrocelovitého, mléčné výrobky s přídavkem rostlinných sterolů, bramborovou bílkovinu, ovocné šťávy z rostliny Morinda citrifolia,
- **změna zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči**, ve znění zákona č. 182/2008 Sb. aktualizovala odkazy na platné předpisy EU a upravila přílohu č. 2 – Nákazy a nemoci přenosné ze zvířat na člověka, které jsou považovány za nebezpečné, a jejich původci, dále doplněn oddíl 4 § 27a 27b o prodej malých množství vlastních produktů z prvovýroby přímo konečnému spotřebiteli,
- **vyhláška č. 386/2008 změnila vyhlášku MZd ČR č. 38/2001 Sb., o hygienických požadavcích na výrobky určené pro styk s potravinami a pokrmy:** upraveno ustanovení týkající se snížení tuku, byl zaveden nový termín tzv. funkční bariéry, který označuje vícevrstvý plastový materiál, který snižuje nebo zabraňuje přechodu látek z materiálu do potraviny atp.,
- **novela vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady** upravuje vedení průběžné evidence pro původce i oprávněné osoby, přibývá povinnost vést průběžnou evidenci podle nové podoby přílohy č. 20 (datum, číslo zápisu do evidence, jméno a příjmení osoby odpovědné za vedení evidence), je nově zavedena povinnost hlásit roční hlášení na místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností,
- **opětovné připomenutí na dodržování vnitrostátních předpisů v oblasti osobní hygieny, stále platí vyhláška MZd ČR č. 137/2004 Sb.,** v platném znění, § 50 písm. e) „zajištění péče o ruce, nehty na ruku ostříhané na krátko, čisté, bez lakování, na ruku nenosit ozdobné předměty“, to znamená, že umělé nehty, tak jako prstýnky a různé ozdoby ke kuchařce při výkonu činnosti nepatří, rovněž pokrývka hlavy by měla být samozřejmostí, z kontrolní činnosti hygienické služby vyplývá opak,

(výťah z vyhl. č. 137/2004 Sb. MZd ČR)

ZÁSADY PROVOZNÍ A OSOBNÍ HYGIENY PŘI ČINNOSTECH EPIDEMIOLOGICKY ZÁVAŽNÝCH

§ 49

(1) Pro provozování stravovacích služeb, výrobu potravin a uvádění potravin do oběhu platí tyto zásady provozní hygieny:

- a) udržování sanitárních zařízení (šaten, umýváren, sprch a záchodů) a pomocných zařízení (zařízení k umývání pracovní obuvi, sušení pracovních oděvů, ohříváren, místnosti pro odpočinek, prostor pro poskytování první pomoci a prostory pro uskladnění úklidových prostředků) a jejich vybavení v čistotě a provozu schopném stavu,
- b) skladování produktů a potravin neurčených pro stravovací službu jen v samostatném a označeném chladicím nebo mrazicím zařízení, které je umístěno mimo prostor výroby, přípravy, skladování a oběhu (dále jen "prostor manipulace") potravin a produktů, například v kanceláři, místnosti pro odpočinek nebo šatně,
- c) nepřechovávání předmětů nesouvisejících s výkonem pracovní činnosti v prostorách manipulace s potravinami a produkty,
- d) nepřipuštění vstupu nepovolaných osob do prostor manipulace s potravinami a produkty,
- e) odkládání osobních věcí, občanského oděvu a obuvi pouze v šatně nebo ve vyčleněném prostoru,
- f) pro úklid používání jen mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků, které jsou určeny pro potravinářství,
- g) nekouření v prostorách manipulace s potravinami a produkty a v prostorách, kde se myje nádobí,
- h) skladování čisticích prostředků a přípravků pro provádění běžné ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace v originálních obalech mimo prostory manipulace s potravinami a produkty,
- i) nepoužívání nádob a obalů určených pro potraviny a produkty k úschově čisticích přípravků a přípravků pro provádění běžné ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace.

(2) Na infekčních odděleních zdravotnických zařízení a v dalších zařízeních, pokud to vyžaduje charakter jejich provozu, je vždy nutno před mytím dezinfikovat nádobí, náčiní a přepravní obaly.

§ 50

Pro provozování stravovacích služeb, výrobu potravin a uvádění potravin do oběhu platí tyto zásady osobní hygieny:

- a) pečování o tělesnou čistotu a před započítím vlastní práce, při přechodu z nečisté práce na čistou (například úklid, hrubá příprava), po použití záchodu, po manipulaci s odpady a při každém znečištění si umýt ruce v teplé vodě s použitím vhodného mycího, popřípadě dezinfekčního prostředku,
- b) nošení čistých osobních ochranných prostředků odpovídajících charakteru činnosti, zejména pracovní oděv, pracovní obuv a pokrývku hlavy při výrobě potravin a pokrmů. Udržování pracovního oděvu v čistotě a jeho vyměňování podle potřeby v průběhu směny. Při pracovní činnosti vyžadující vysoký stupeň čistoty nebo při vyšším riziku kontaminace používání jednorázových ochranných rukavic a ústní roušky,
- c) neopouštění provozovny v průběhu pracovní doby v pracovním oděvu a v pracovní obuvi,

d) vyloučení jakéhokoliv nehygienického chování (například kouření, úpravy vlasů a nehtů),

e) zajištění péče o ruce, nehty na rukou ostříhané na krátko, čisté, bez lakování, na rukou nenosit ozdobné předměty a

f) ukládání použitého pracovního oděvu, jakož i občanského oděvu na místo k tomu vyčleněné; ukládání pracovního oděvu a občanského oděvu odděleně.

Č. j.: MZd ČR 10056/2009/OVZ gelové nehty u kuchařek

k dotazu ze dne 23. 2. 2009 uvádím, že podle § 20, zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, mají fyzické osoby vykonávající činnosti epidemiologicky závažné povinnost dodržovat zásady osobní a provozní hygieny v rozsahu upraveném v prováděcím právním předpise, kterým je Vámi citovaná vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, ve znění pozdějších předpisů, požadující v § 50 písm. e) nehty na rukou ostříhané na krátko, čisté, bez lakování.

Kromě tohoto předpisu platí nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin, které v příloze II kapitole VII odst. 1 stanoví, že každá osoba pracující v oblasti, kde se manipuluje s potravinami, musí udržovat vysoký stupeň osobní čistoty, což by dlouhé nehty mohly znemožňovat. Kapitola IX odst. 3 shora uvedeného nařízení požaduje, aby ve všech fázích výroby, zpracování a distribuce byly potraviny chráněny proti jakékoliv kontaminaci. Nehet uvolněný při manipulaci s potravinou by mohl představovat riziko fyzikální kontaminace takové potraviny a její následnou nevhodnost k lidské spotřebě, případně riziko poškození zdraví. Tedy také z tohoto důvodu se dlouhé nehty jeví jako jednoznačně nevhodné.

(MUDr. Jaromír Hrubý

ředitel odboru MZd ČR) V Praze dne 3. 3. 2009

Ostatní:

- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji za rok 2008 bude zveřejněna v souladu s § 10 zákona 561/2004 Sb.
- podklady, které byly zasílány za školní jídelny zpracovány do souhrnné tabulky 1a 2:

1

Druh činnost	Fyzické osoby	Přepočtená na plně zaměstnané
vedoucí jídelny	365	214,7
kuchaři	1 087	940,9
pracovníci provozu	373	234,4
technicko-hospodářští pracovníci	69	45,2
jiní pracovníci	27	14,0
Celkem	1 799	1 449,6

2

1 oběd	MŠ			ZŠ			SŠ		
	prům	min	max	prům	min	max	prům	min	max
potraviny	17,57	6,75	30,55	19,43	8,00	29,00	24,20	19,27	28,50
ostatní	9,47	2,00	25,00	8,36	0,76	23,00	9,90	1,10	21,00
mzdy	21,96	3,65	58,18	17,02	3,00	48,70	15,80	7,00	28,00
zisk	0,94	0,00	1,20	0,68	0,00	10,00	2,16	0,50	5,00
příspěvek	16,69	6,00	29,00	18,82	14,00	29,00	23,98	20,00	27,00

Přehled školských zařízení v kraji Vysočina, spotřební koš vybraných druhů potravin, zhodnocení výsledků u školských stravovacích zařízení zřizovaných krajem Vysočina

- hmotná péče zahrnující školní stravování je v kraji poskytována celkem 451 zařízeními školního stravování, 389 zařízení zřizuje obec, 7 soukromník, 2 církve a 53 zařízení školního stravování zřizuje kraj,
- z 53 zařízení školního stravování, které zřizuje kraj, je 42 jídelen úplných a 12 výdejen, z toho 39 zařízení je internátního typu s celodenním provozem a ve 14 zařízeních je poskytován pouze oběd. Dvě školy mají zabezpečeno stravování formu náhradního stravování,
- celkem se v kraji Vysočina stravuje 71 097 dětí, žáků a studentů. Stravovací služby jsou poskytovány ještě 21 813 dospělým osobám buď v rámci závodního stravování nebo v rámci doplňkové činnosti, v krajských jídelnách jsou stravovací služby poskytovány celkem 21 968 stravovaným,
- v krajských jídelnách pracuje celkem 349 pracovníků školního stravování na 317,0 pracovních úvazků, z toho je 43 vedoucích zařízení školního stravování, 223 kuchařů a kuchařek, 62 pracovníků v provozu, 16 technicko-hospodářských pracovníků a 6 jiných pracovníků, v jídelnách zřizovaných obcemi pracuje celkem 1393 pracovníků, u ostatních zřizovatelů školních jídelen je vykazováno celkem 41 pracovníků,
- z celkového počtu žáků a studentů zapsaných do škol bylo ke stravování přihlášeno 83,19%, z toho z mateřských škol 98,57% dětí, ze základních a speciálních škol 82,47% dětí a 67,45% studentů středních škol (bez vyšších odborných škol); 66,7% studentů středních škol (s vyššími odbornými školami),
- celodenně byla strava poskytnuta celkem 3 433 žákům. Stravovací služby zabezpečovalo 1 799 fyzických osob, resp. 1449,6 přepočtených úvazků,
- školní jídelny zřizované krajem posílají čtvrtletně na krajský úřad výpočet spotřebního koše,
- jedná se o procentuální vyjádření plnění jednotlivých komodit,
- ze 42 úplných jídelen zasílá pravidelně a dobrovolně výpočet spotřebního koše 25 jídelen, to je celkem za cca 6965 strážníků a odběru alespoň jedné porce hlavního pokrmu,
- ve výčtu jídelen jsou uvedena stravovací zařízení při středních školách a domovech mládeže, při dětských domovech a základní škole internátní.

Vlastní vyhodnocení spotřebního koše:

- sledované období rok 2008, 1. čtvrtletí, 2. čtvrtletí a 4. čtvrtletí (3. čtvrtletí není požadováno, omezené provozy),
- průměrná finanční norma na potraviny v celodenním provozu 51,75 Kč /průměr z 21 zařízení, průměrná finanční norma na oběd 22,28 Kč / průměr za 4 zařízení
- nejnižší finanční normativ u sledované skupiny na oběd 19,- Kč
- nejnižší finanční normativ u sledované skupiny na celodenní stravování 45,- Kč
- nejvyšší finanční normativ na oběd 28,50 Kč
- nejvyšší finanční normativ na celodenní stravování 67,- Kč
/zahrnuje věkové skupiny strážníků 7 –10, 11 – 14 let a 15 a více/
výše finančního normativu ovlivněna počtem stravovaných (velikostí zařízení), věkovou skupinou strážníků, cenami v místě obvyklými

zařízení poskytující oběd – procentuální plnění spotřebního koše potravin

čtvrtletí roku 08	maso	ryby	méko tek.	ml. výrobky	tuky volné	cukry volné	zelenina	ovoce	brambory	luštěniny
1. čtvrtletí	105,2	90,06	77,87	75,2	91,3	64,5	117,05	76,3	76,8	74,26
2. čtvrtletí	103	80,6	74,43	109,1	97,6	76,3	90,33	63,53	86,43	69,66
4. čtvrtletí	102,5	83,4	72,75	98,1	89	67,5	91,25	86,25	94,2	70,25

- v sledovaných případech je výběr ze dvou jídel
- pravidelně zařazován nápoj čaj, ovocné koncentráty a mléko na výběr
- ve sledované skupině byl podán doplněk stravy (moučník 1x měsíčně ve dvou zařízeních, jogurt nebo šlehaný tvaroh podán 2x v měsíci u třech zařízení)

maso – z uvedeného přehledu je zřejmé, že spotřeba masa je za sledované období rovnoměrná a v příslušné toleranci, není z přehledu zřejmé, kolik činí podíl drůbeže

ryby - v toleranci, zařazováno převážně rybí filé, file a filety z pangasia, treskovitých ryb, sladkovodní ryby domácí provenience za sledované období nebyly podány,

mléko tekuté – spotřeba není zcela optimální, plnění na dolní hranici tolerance v prvním čtvrtletí, ostatní část roku spotřeba mléka nižší, dvě sledované školy podávají navíc tzv. školní mléko,

mléčné výrobky - plnění ukazatelů v toleranci,

tuky volné - spotřeba tuků v horní hranici, z přehledu není patrný podíl rostlinných a živočišných tuků, dobrý námět pro úpravu spotřebního koše,

cukry volné – ve dvou čtvrtletích spotřeba cukru volného pod doporučenou hranici, skryté cukry nebyly předmětem sledování,

zelenina – zabezpečeno plnění sledovaných ukazatelů, není znám podíl syrové zeleniny, rovněž námět na úpravu spotřebního koše,

ovoce – v druhém čtvrtletí roku plnění spotřebního koše ve sledované komoditě neuspokojivé,

brambory – plnění ukazatelů ve spotřebním koši v toleranci

luštěniny – vykázaná spotřeba není optimální, nutno rozšířit podíl zařazování luštěnin.

zařízení zabezpečující celodenní stravování – procentuální plnění spotřebního koše potravin

čtvrtletí roku 08	maso	ryby	méko tek.	ml. výrobky	tuky volné	cukry volné	zelenina	ovoce	brambory	luštěniny
1. čtvrtletí	112,25	108	97,7	92,2	115,52	88,75	113,2	119,02	100,1	87,42
2. čtvrtletí	116,2	76,80	89,28	104,52	101,41	82,35	114,07	78,08	104,94	72,95
4. čtvrtletí	121,3	69,74	73,49	87,05	108,08	67,07	102,07	92,69	98,63	63,05

- ve sledovaném vzorku je podáváno 2 –3 jídla na výběr u 15 zařízení, 6 zařízení bez výběru, jedná se převážně o dětské domovy,
- pravidelně zařazován jako nápoj čaj, ovocné koncentráty a mléko na výběr u oběda
- doplňky stravy (moučník, šlehaný tvaroh nebo jogurt po hlavním jídle podávány zcela výjimečně, ze sledovaného vzorku podáván doplněk maximálně 1x měsíčně ve třech zařízeních),
- mléčný výrobek pravidelně zařazován na přesnídávky a svačiny, výjimečně jako druhá večeře ve všech zařízeních 2x týdně,

maso - z uvedeného přehledu je zřejmé, že spotřeba masa je za sledované období rovnoměrná a v příslušné toleranci, není z přehledu zřejmé, kolik činí podíl drůbeže,

ryby - spotřeba ryb není ve čtvrtém čtvrtletí v toleranci, zařazováno převážně rybí filé, file a filety z pangasia, treskovitých ryb, sladkovodní ryby naší produkce podávány pouze sezónně v dětských domovech,

mléko tekuté – spotřeba je zcela optimální, plnění na dolní hranici tolerance je ve čtvrtém čtvrtletí, ostatní část roku vykazována běžná spotřeba mléka,

mléčné výrobky - plnění ukazatelů v toleranci,

tuky volné - spotřeba tuků v nežádoucí hranici, z přehledu není patrný podíl rostlinných a živočišných tuků, podíl smažených pokrmů, dobrý námět pro úpravu spotřebního koše,

cukry volné – plnění ukazatelů v toleranci, ve čtvrtém čtvrtletí plnění pod spodní hranici tolerance,

zelenina – zabezpečeno plnění sledovaných ukazatelů,

ovoce – v druhém čtvrtletí roku plnění spotřebního koše ve sledované komoditě vykazuje mírný pokles,

brambory – plnění ukazatelů ve spotřebním koši v toleranci

luštěniny – vykázaná spotřeba ve čtvrtém čtvrtletí není zcela optimální.

Shrnutí:

- tento „korespondenční“ přehled procentuálního plnění vybraných komodit ve spotřebním koši potravin neukáže vlastní pestrost a rozmanitost podávaných pokrmů, použité technologické úpravy pokrmů, podíly jednotlivých druhů mas, tuků, jestli je využita syrová nebo vařená zelenina a ovoce.
- Pokud je prováděno šetření přímo na místě, je na požádání ke spotřebnímu koši předkládána výdejka potravin daného období a měsíční sestavy jídelního lístku, je prováděno detailní vyhodnocení.
- Pokud by se hodnotila celková úroveň školní jídelny, tak k té také patří vlastní úprava pokrmu na talíři, správná teplota pokrmu, prostředí jídelny, provozní a personální zabezpečení, nízké procento zbytků z talířů.

Další informace:

- **Automaty se zdravou svačinou** – do základních škol přichází nový projekt Happy Snack, v současné době je nabízeno školákům ve 190 základních školách zdravé pojetí svačin z chladicích výdejních automatů. Cílem iniciativy je zlepšení stravovacího režimu školní mládeže. Z průzkumů vyplynulo, že většina starších školáků nesnídá, chybí jim i svačina. Nedostatek energie se projevuje nesoustředěním ale i únavou. Poradenské centrum výživy dětí převzalo nad touto akcí patronát. Bližší informace na adrese: www.vyzivadeti.cz, **bezplatná infolinka 800 230 000**.

Svačiny prošly přísnou kontrolou odborníků, jsou udržovány v konstantní teplotě a pravidelně se doplňují. Projekt navazuje na obdobné dodávky mléčných výrobků, polotučných jogurtů, housek s rostlinným tukem, šunkou a sýrem, amarantových výrobků a cereálních tyčinek. Výdej se provádí z předplacených karet.

- **Med od českých včelařů** – vysoce jakostní potravina – uveřejněna studie pracovníků fakulty veterinární hygieny a ekologie Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně, odborný tisk 2008,58, 740-742.
- Studie ukazuje vysokou jakost medů produkovaných českými včelaři, zatímco jakost medů vyskytujících se v tržní síti, kdy se jedná v mnoha případech o dovozové medy, případně o směs medů českých s dovozovými, je na mnohem horší úrovni. Med přímo od výrobce nesplnil požadavky pouhé 3,1 % vzorků, u medů z tržní sítě nevyhovovalo požadavkům 44,4%. Dotazy, zda krystalizace medu je na závadu, byly vysvětleny následovně: Krystalizace závisí zejména na poměru fruktózy a glukózy v medu, přičemž glukóza krystalizuje, zatímco fruktóza zůstává v tekuté fázi. U každého druhu medu je krystalizace přirozenou vlastností s výjimkou čistého akátového medu, který si tekutou konzistenci ponechává po mnoho let.
- **Druhá identifikace mořských ryb v potravinách** – v souvislosti s rozšiřující se spotřebou mořských ryb, je stále více kladen důraz na autenticitu dovážených rybích produktů z treskovitých ryb vycházející z nařízení ES č. 104/2000. Speciální kontrolní metoda určila vyšetřením 97 výrobků chybné nebo nepřesné označení u 53% vzorků, u 6% se druh ryby nepodařilo zjistit. Spotřebitel má právo na přesné a pravdivé údaje uvedené na obalu každého výrobku. Nesprávné nebo nepřesné označení druhu ryby na výrobku může mít negativní dopad na jeho zdravotní stav (alergické reakce, znečištěná voda, obsah těžkých kovů apod.).

- **Zmrazené potraviny předmětem průzkumu – běžná hygiena potravin v domácnostech** (odborné sdělení Doc. H. Buchtové, FVHE VFU Brno). Zmrazování je jedním z nejšetrnějších a nejdokonalejších způsobů konzervace potravin, která prodlužuje dobu jejich udržitelnosti a podílí se na udržování kvality. Základní podmínkou k zajištění zdravotní bezpečnosti zmrazených potravin je dodržení teplotního řetězce nejen v průběhu průmyslového zmrazování, ale i při následné manipulaci s těmito potravinami během jejich přepravy, skladování a uvádění do oběhu. Nejvyšší položku zmrazených potravin tvoří drůbež, mořské ryby, směsi zeleniny, špenát, kukuřice a hrášek. Většina spotřebitelů v domácnosti nedodržuje zásady přepravy a skladování zmrazených a chlazených potravin a ohrožuje tak svoje zdraví.
- nejzávažnější přestupky v domácnostech: zmrazené potraviny se nepřepravují v termotaškách, při skladování se nesleduje a nedodržuje doba minimální trvanlivosti, nedodržení doporučené teploty pro skladování, opětovné zamrazení již rozmrzlých výrobků,
- v současné době roste i nabídka chlazených potravin, zvláště masa, čerstvého ovoce, zeleniny, roste tak i jeho spotřeba. Opětovně je třeba dodržet teplotní řetězec pro úchovu chlazených potravin v domácnosti, důsledněji se řídit pokyny výrobců uváděných na obalech chlazených a zmrazených potravin.
- **profesní úchova potravin viz Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, Nařízení EP a rady (ES) 852/2004 o hygieně potravin, nařízení EP a rady (ES) 853/2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu, vyhláška č. 366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny, zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách, ve znění pozdějších předpisů.**

Závodní stravování

- **Zvýhodněné stravování:** podle ust. § 236 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, je zaměstnavatel povinen umožnit zaměstnancům ve všech směnech stravování; tuto povinnost nemá vůči zaměstnancům vyslaným na pracovní cestu. Bylo-li to dohodnuto v kolektivní smlouvě nebo stanoveno ve vnitřním předpisu, poskytuje se zaměstnancům stravování; zároveň mohou být dohodnuty nebo stanoveny další podmínky pro vznik práva na toto stravování a výše finančního příspěvku zaměstnavatele, jakož i bližší vymezení okruhu zaměstnanců, kterým se stravování poskytuje, organizace stravování, způsob jeho provádění a financování zaměstnavatelem, **nejsou-li tyto záležitosti upraveny pro určený okruh zaměstnavatelů zvláštním právním předpisem.** Tím nejsou dotčeny daňové předpisy. Bylo-li to dohodnuto v kolektivní smlouvě nebo stanoveno ve vnitřním předpisu, může být cenově zvýhodněné stravování poskytováno bývalým zaměstnancům zaměstnavatele, kteří u něj pracovali do odchodu do starobního nebo invalidního důchodu, zaměstnancům po dobu čerpání jejich dovolené, zaměstnancům po dobu jejich dočasné pracovní neschopnosti.
- **Pro zaměstnavatele - příspěvkové organizace zřízené územními samosprávnými celky jsou náklady na závodní stravování a jejich úhrada upraveny ve zvláštním právním předpisu, kterým je vyhl. č. 84/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.** Tato vyhláška není prováděcím předpisem k zákoníku práce, ale je prováděcím předpisem k § 33b zák.č.250/2000 Sb., ve znění zák. č. 557/2004 Sb. Podle těchto právních předpisů nemůže být poskytnuto závodní stravování za sníženou úhradu zaměstnancům příspěvkových organizací zřízených územními samosprávnými celky, kteří čerpají dovolenou nebo jsou v dočasné

pracovní neschopnosti. Snížená úhrada jídla je vyhláškou vázána výhradně na odpracování minimálně 3 hodin v daném kalendářním dni v místě výkonu práce sjednaném v pracovní smlouvě. Pokud by příspěvková organizace zabezpečovala závodní stravování ve vlastním zařízení, mohla by jídlo poskytnout pouze podle § 3 odst. 9 vyhlášky t.j. cena jídla by musela krýt veškeré náklady spojené s jeho pořízením a nemohl by být poskytnut příspěvek z FKSP (jako u cizího strávnicka).

- Pro informaci uvádím, že rovněž organizační složky státu a státní příspěvkové organizace nemohou svým zaměstnancům, kteří čerpají dovolenou nebo jsou v dočasné pracovní neschopnosti, poskytnout závodní stravování (viz § 69 zákona č. 218/2000 Sb. a vyhláška č. 430/2001 Sb., v platném znění).
(odpověď na dotaz, Mgr. Peterová, MF ČR)
- Informace z jednání o zvýšení platů nepedagogických pracovníků: **Vláda ČR dne 16. 3. 2009 na svém jednání schválila pod č. j. 333/09 novelu Nařízení vlády č. 564/2006, o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. (Sbírka předpisů , částka 24, č. 74/2009 Sb., rozesláno 30. března 2009, účinnost 1. dubna 2009, Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě).**
- Sbírka předpisů, částka 21, zákon č. 67/2009 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení – tento zákon upravuje organizační uspořádání sociálního zabezpečení, působnost, místní příslušnost správ soc. zabezpečení.

2009-03-27

Zapsala:
Olga Johanidesová
Krajský úřad kraje Vysočina
odbor školství, mládeže a sportu
oddělení organizace školství
Žižkova 57
pracoviště Věžní 28
587 33 Jihlava
e-mail: johanidesova.o@kr-vysocina.cz
tel: 564 602 955
www.kr-vysocina.cz

DOLNORAKOUSKÁ ZEMSKÁ VÝSTAVA 09
HORN. RAABS. TELČ
ČESKO. RAKOUSKO.
rozdělení-odloučení-spojení
18. dubna až 1. listopadu 2009
www.dolnorakouska-vystava.cz